

Habiterra

OKULLARI

İçindekiler

- 4 | Yaşamı Anlamaya Çalışmak
- 5 | Bu kitap neden yazıldı?
- 6 | Bu kitabı nasıl okuyabilirsiniz?
- 7 | 1. Çocuğa Bakışımız
- 9 | 2. Öğrenmeye Bakışımız
- 11 | 3. Oyuna Bakışımız
- 13 | 4. Öğretmene Bakışımız
- 16 | 5. Aileye Bakışımız
- 18 | 6. Topluluğa Bakışımız
- 20 | 7. Ortak Yaşam Kültürüne Bakışımız
- 22 | 8. Doğaya Bakışımız
- 24 | 9. Değişen Dünyaya Bakışımız
- 26 | 10. Habiterra Pusulası

Önsöz

Yaşamı Anlamaya Çalışmak

Habiterra, iki Latince kelimenin bir araya gelmesiyle oluşur.

Habitat, yaşamın filizlendiği ortamdır. Bir canlının büyümesini, gelişmesini ve varlığını sürdürebilmesini mümkün kılan bütün koşulları içinde barındırır. Toprak, iklim, ilişkiler, çeşitlilik, güven ve yaşamı besleyen görünür görünmez bütün etkenler habitatın parçasıdır.

Terra ise yeryüzünü anlatır. İnsanların, hayvanların, bitkilerin ve tüm canlıların ortak evidir.

Habiterra, bu iki kelimenin buluştuğu yerde doğdu. Çünkü biz insan gelişimini de yaşamın geri kalanından ayrı görmüyoruz. Bir tohumun büyümesi yalnızca tohumun kendisiyle açıklanamaz. Toprak, su, ışık, mevsimler ve içinde bulunduğu ekosistem gelişimin sessiz ortaklarıdır. İnsan da kendi yaşamı boyunca kurduğu ilişkiler, yaşadığı deneyimler ve içinde bulunduğu çevreyle birlikte gelişir.

Bu nedenle bir çocuğu anlamaya çalışırken yalnızca çocuğa bakmayız. Ailesini, arkadaşlarını, öğretmenlerini, oyunlarını, yaşadığı kültürü, doğayla kurduğu ilişkiyi ve içinde büyüdüğü yaşam ortamını da görmeye çalışırız.

Habiterra, insanın gelişimini yaşamın bütünü içinde anlamaya çalışma niyetimizin adıdır.

Bu kitap neden yazıldı?

Bu bakış açısı bizi yıllar boyunca aynı soruya geri götürdü:

İnsan gerçekten hangi koşullarda gelişir?

İnsan gelişimi bazı temel ihtiyaçlar üzerine kurulur.

Güven.

İlişki.

Merak.

Hareket.

Oyun.

Ait olma.

Anlam.

İnsanlık tarihi boyunca değişmeyen bu ihtiyaçlar, her kuşakta yeniden karşılık bulur. Her çağ ise bu ihtiyaçların karşılanma biçimini yeniden şekillendirir. Bugünün çocukları dijital dünyanın, hızın, bilgi yoğunluğunun ve sürekli değişen yaşam koşullarının içinde büyüyor. Her çağ, insanın değişmeyen ihtiyaçlarını yeni koşullar içinde yeniden düşünmeyi gerektiriyor.

Habitterra, insanın değişmeyen ihtiyaçlarını çağın değişen koşullarıyla birlikte anlamaya çalışıyor. Bu nedenle temel sorumuz da yıllardır aynı: **İnsanların, bugünün dünyasında birlikte gelişebileceği habitatları nasıl tasarlayabiliriz?**

Zamanla okulun en önemli görevinin bilgi aktarmaktan önce bu habitatları tasarlamak olduğunu fark ettik. Güvenin hissedildiği, merakın desteklendiği, sorumluluğun paylaşıldığı, farklılıkların birlikte yaşayabildiği, herkesin kendine ait bir yer bulabildiği yaşam alanları...

Habitterra'nın düşünce dünyası bu arayışın içinde şekillendi. Tek bir kaynaktan değil, insanı anlamaya çalışan birçok disiplinin kesiştiği yerden beslendi. Ekoloji yaşamın ilişkiler içinde nasıl sürdüğünü anlattı. Evrim değişimin ve uyumun hikâyesini gösterdi. Gelişim psikolojisi çocukluğun ritmini görünür kıldı. Bağlanma araştırmaları güvenin gelişimdeki yerini anlattı. Nörobilim öğrenmenin biyolojik zeminini anlamamıza yardımcı oldu.

Topluluklar üzerine yapılan çalışmalar birlikte yaşamının insanı nasıl dönüştürdüğünü gösterdi. Ve bütün bunlar, her gün çocuklarla yaşadığımız deneyimlerin içinde yeniden anlam kazandı.

Habitterra'nın eğitim kültürü, farklı disiplinlerin birbirini doğruladığı uzun bir öğrenme yolculuğunun ürünü.

Bu yolculuk, Badem Şekeri adıyla başladı.

Yıllar içinde büyüdü, derinleşti ve bugün Habitterra adıyla yoluna devam ediyor.

Bu kitap, “nasıl bir okul?” sorusuna verilmiş kesin cevaplardan oluşmuyor. Çünkü yaşam, kesin cevaplardan çok iyi sorularla ilerliyor. Buradaki her bölüm, doğayı, insanı ve toplulukları anlamaya çalışırken bugüne kadar öğrendiklerimizin bugünkü kaydı.

Yaşam değiştikçe bu metin de değişecek. Yeni araştırmalar, yeni deneyimler ve yeni kuşaklar bize başka şeyler öğretecek. Çünkü insanı anlamak, tamamlanan bir çalışma değil; devam eden bir öğrenme yolculuğu.

Habitterra da kendini tamamlanmış bir fikir olarak görmüyor. Öğrenmeye devam eden bir topluluk olarak görüyor.

Bu kitabı nasıl okuyabilirsiniz?

Her bölüm aynı akışla ilerliyor. Önce bilimin insan gelişimine dair bugün bize anlattıklarına kulak veriyoruz. Ardından Habitterra’nın bu bilgileri kendi deneyimi içinde nasıl anlamlandırıldığını paylaşıyoruz. Son olarak da bu bakış açısının okulun gündelik yaşamında nasıl karşılık bulunduğunu anlatıyoruz. Bilim bize yön gösteriyor. Deneyim o bilgiyi hayata taşıyor. Okul ise bütün bunların her gün yeniden yaşandığı bir habitat hâline geliyor.

Bu kitabı, bir okulun kendini anlatma çabası olarak değil; birlikte düşünmeye yapılmış bir davet olarak okumanızı isteriz.

Habitterra’nın Pusulası

Bu kitabın geri kalanında anlatacağımız her şey, dönüp dolaşıp şu yedi ilkeye bağlıyor:

- **Yaşam ilişkiler içinde gelişir.**
- **Çeşitlilik yaşamın gücüdür.**
- **Gelişim, uygun koşullarda filizlenir.**
- **Topluluk bireyi şekillendirir; birey de topluluğu dönüştürür.**
- **Merak öğrenmenin başlangıcıdır.**
- **Güven gelişimin zeminidir.**
- **Habitat geleceği şekillendirir.**

1. Çocuğa Bakışımız

Çocuk kimdir?

Her eğitim anlayışı, önce bu soruya cevap verir. Bu soruya verilen cevap; öğretmenin sınıftaki duruşunu, okulun kurallarını, oyuna ayrılan zamanı, öğrenme biçimini, yetişkinin rolünü ve çocuktan beklentileri şekillendirir.

Çocukluğa dair tarih boyunca birçok farklı yaklaşım ortaya çıktı. Kimi zaman çocuk, yetişkinliğe hazırlanan eksik bir birey olarak görüldü. Kimi zaman doğuştan boş bir sayfa kabul edildi. Kimi zaman korunması gereken kırılgan bir varlık olarak tanımlandı. Kimi zaman da doğru yöntemlerle istenilen biçime dönüştürülebilecek bir proje gibi ele alındı. Bu yaklaşımların her biri, çocuklara duyulan sevgiden doğmuş olabilir. Her biri kendi döneminin bilgi birikimiyle şekillenmiştir. Bugün ise çocukluğa dair bildiklerimiz geçmişe göre çok daha derin. Habitterra da bu birikimin içinden bakmayı seçiyor. Bizim için çocukluk, kendine özgü bir yaşam dönemidir.

Dünyayı algılama biçimi, düşünme yolları, merakı, hayal gücü, ilişkileri, oyunu, zamanı deneyimleyişi yetişkinlerden farklıdır. Bu farklılık, eksiklik değil; çocukluğun doğasıdır.

Bu nedenle çocuğu anlamaya çalışmak, çocukluğu kendi gerçekliği içinde tanımaktır.

Bilim bize ne söylüyor?

Gelişim psikolojisi, nörobilim ve okul öncesi eğitim alanındaki araştırmalar, çocukların dünyayı yetişkinlerden farklı biçimde deneyimlediğini gösteriyor.

Çocuk, çevresini yalnızca gözlemlemez. Sorular sorar, bağlantılar kurar, oyun kurar, tekrar eder, hayal eder, risk alır, yanılır, yeniden dener. Bütün bunlar onun düşünme biçiminin doğal parçalarıdır.

Araştırmalar ayrıca çocukların kendi öğrenmelerinin aktif öznesi olduğunu ortaya koyuyor. Çocuklar hazır bilgiyi yalnızca alan bireyler değiller. Yaşadıkları deneyimleri anlamlandırır, kendi açıklamalarını oluşturur ve dünyaya dair anlayışlarını adım adım inşa ederler.

Bir başka önemli bulgu da yetişkinlerin çocuklara dair beklentileridir. Çocuğun güçlü yönlerinin görülmesi, gelişebileceğine duyulan güven ve ona sunulan fırsatlar; öğrenme motivasyonunu, özgüvenini ve kendilik algısını doğrudan etkileyebilir.

Bilim bugün bize şunu söylüyor: Çocuk gelişimi, tek bir ölçüyle açıklanamayacak kadar zengin, dinamik ve ilişkisel bir süreçtir.

Biz bunu nasıl anlıyoruz?

Habitterra'da her çocuk, kendi gelişim ritmiyle aramıza katılır. Bazıları önce izler. Bazıları hemen harekete geçer. Bazıları uzun süre aynı sorunun peşinden gider. Bazıları yeni deneyimlere doğru yönelir. Kimisi düşünerek konuşur. Kimisi konuşarak düşünür. Bu farklılıklar, çocuklu-

ğün doğal çeşitliliğidir.

Habitterra'da öğretmenin ilk sorusu hiçbir zaman "Bu çocuk neden böyle?" olmaz. "Bu çocuk dünyayı nasıl görüyor?" olur. Çünkü davranış, çoğu zaman çocuğun düşünme biçiminin görünür kısmıdır. Merakı, duyguları, ihtiyaçları ve kurduğu anlam ise o davranışın görünmeyen tarafında yer alır.

Bu nedenle öğretmenlerimiz çocukların yalnızca davranışlarını değil, davranışın arkasındaki gelişim süreçlerini de anlamaya çalışır. Çocukluğa dair bilimsel bilgiyi, sınıfın gündelik yaşamıyla buluşturmayı önemseriz.

Bizim için öğretmenlik, yalnızca öğretme becerisi değil; çocukluğu tanıma sorumluluğudur.

Bu okulda bunun karşılığı nedir?

Habitterra'da çocuklar dikkatle gözlemlenir.

Öğretmenlerimiz her çocuğun ilgi alanlarını, oyunlarını, ilişkilerini, meraklarını ve gelişim ritmini anlamaya çalışır. Planlamalar bu gözlemlerden beslenir.

Sorular, çocukların merakından doğabilir. Bir oyun, günlerce süren bir araştırmaya dönüşebilir. Bir fikir bütün sınıfın öğrenme yolculuğunu değiştirebilir.

Öğretmenlerimiz çocukların dünyasına girebilmek için gelişim psikolojisini, çocuk gelişimini ve güncel bilimsel çalışmaları sürekli takip eder. Çünkü çocukluğu tanımadan çocukla çalışmanın mümkün olmadığına inanıyoruz.

Her çocuk, kendine özgü bir dünyayla okula gelir. Habitterra'nın görevi, o dünyanın güvenle keşfedilebileceği bir habitat oluşturmaktır.

Habitterra İlkesi

- **Çocukluk, kendine özgü özellikleri ve ihtiyaçları bulunan bir yaşam dönemidir.**
- **Onu anlamaya çalışmak, gelecekte nasıl biri olacağını tahmin etmekten önce, bugün dünyayı nasıl deneyimlediğini merak etmektir.**

2. Öğrenmeye Bakışımız

Öğrenmek nedir?

İnsan, yaşamı boyunca dünyayı anlamlandırmaya çalışır. Daha ilk aylardan itibaren çevresini izler, sesleri ayırt eder, yüzleri tanır, neden-sonuç ilişkileri kurmaya başlar. Bir çocuk için öğrenmek; yürümeyi başarmak kadar, bir karıncanın peşinden gitmek, yağmurun toprağı nasıl değiştirdiğini fark etmek, aynı soruyu defalarca sormak ya da bir arkadaşının duygusunu anlamaya çalışmak da olabilir.

Öğrenme, insanın yaşamla kurduğu ilişkinin doğal ritmidir. Merak ettikçe derinleşir. Denedikçe olgunlaşır. Paylaşıldıkça zenginleşir.

İnsan dünyayı anlamaya çalışırken, aynı zamanda kendisini de tanımaya başlar. Bu yüzden öğrenme, okulun kapısından girince başlayan bir süreçten ziyade; yaşamın kendisiyle birlikte akan uzun bir yolculuktur.

Bilim bize ne söylüyor?

Gelişim bilimleri, bilişsel psikoloji ve nörobilim; insan beyninin deneyimlerle şekillenen canlı bir öğrenme sistemi olduğunu gösteriyor. Yeni bilgiler, daha önce yaşananlarla ilişki kurdukça anlam kazanıyor. Merak, dikkat, tekrar, hareket, duygu ve sosyal etkileşim bu sürecin birbirini besleyen parçalarını oluşturuyor. Kalıcı öğrenme; çocuğun araştırabildiği, deneyebildiği, hata yapabildiği, yeniden deneyebildiği ve kendi anlamını oluşturabildiği ortamlarda güçleniyor.

Araştırmalar aynı zamanda içinde yaşadığımız kültürün öğrenme alışkanlıklarını da etkilediğini gösteriyor. Bugünün çocukları, tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar yoğun uyarının, bilginin ve seçeneğin içinde büyüyor.

Hızlı içerikler, sürekli yenilenen ekranlar, anında ulaşılan cevaplar, sınırsız seçenekler bu yeni dünyanın doğal parçaları hâline geliyor.

Her biri önemli fırsatlar sunarken, dikkatin sürekliliği, sabır, derinleşme ve uzun süre aynı problem üzerinde düşünebilme gibi öğrenme tutumlarını da yeniden düşünmeyi gerektiriyor.

Bu nedenle günümüz eğitiminin önemli sorularından biri yalnızca **çocukların ne öğrendiği değil, öğrenmeyle nasıl bir ilişki kurduğu**.

Biz bunu nasıl anlıyoruz?

Habitterra'da öğrenme, çocuğun dünyayla kurduğu canlı ilişkinin adıdır. Bir sorunun peşinden günlerce gidebilmek, bir oyunu tekrar tekrar kurmak, bir fikrini değiştirebilmek, yanıldıktan sonra yeniden deneyebilmek, bir ayrıntıyı fark edebilmek, bir arkadaşının bakış açısını merak edebilmek... Öğrenme, bu küçük anların içinde yavaş yavaş derinleşir.

İnsan, en çok ilişki kurduğu şeyi öğrenir. En çok anlam verdiği şeyi hatırlar. En çok emek verdiği şeyi sahiplenir.

Bu nedenle öğrenme ortamlarını, merakı besleyecek, dikkati derinleştirecek ve çocukların kendi sorularını taşıyabilecekleri şekilde tasarlamaya özen gösteriyoruz. Bazı günler tek bir hikâye, tek bir taş, tek bir böcek ya da tek bir soru bütün gün süren bir araştırmanın merkezi-ne dönüşebilir. Çünkü derinlik, çoğu zaman daha fazlasını görmekten değil; daha uzun süre bakabilmekten doğar.

Bu okulda bunun karşılığı nedir?

Habitterra'da öğrenme günün belirli saatlerine ait değildir. Bahçede bir salyangozu incelerken, bir arkadaşının fikrini dinlerken, bir oyuncağı birlikte tamir etmeye çalışırken, bir ağacın gölgesini gün boyunca takip ederken, bir hikâyeyi yeniden canlandırırken... Öğrenme, yaşamın doğal akışı içinde görünür olur.

Öğretmenlerimiz çocuklara cevaplardan önce sorular sunar. Araştıracabilecekleri alanlar açar. Düşünmek için zaman tanır. Bir konunun içinde kalabilmeleri için sabırla eşlik eder.

Çünkü öğrenmenin yalnızca bilgi kazandırmadığını; dikkat geliştirdiğini, merakı büyüttüğünü, düşünmeyi olgunlaştırdığını ve yaşam boyu sürececek bir öğrenme kültürü oluşturduğunu biliyoruz.

Habitterra İlkesi

- **Öğrenmek, dünyayla kurulan ilişkinin her deneyimle yeniden derinleşmesidir.**
- **Habitterra, çocukların yalnızca bilgi edinmesini değil; merakını koruyan, derinleşebilen ve yaşam boyu öğrenmeye açık insanlar olarak büyümesini önemser.**

3. Oyuna Bakışımız

İnsan neden oynar?

Bir çocuğun oyuna başlaması için onu ikna etmeye gerek yoktur. Oyun, çocuğun herhangi bir çağrıya ihtiyaç duymadan kendiliğinden yöneldiği bir alandır. Dikkatini toplamak için hatırlatmaya ihtiyaç duymaz. Merakını canlı tutmak için ödül beklemez. Bedeniyle, zihniyle, hayal gücüyle, duygularıyla oyunun içine kendiliğinden girer. İşte oyunun en güçlü yanı da burada saklıdır.

İnsan, oyun sırasında yalnızca hoş vakit geçirmez. Dünyayı anlamaya çalışır. Neleri yapabildiğini keşfeder. Başkalarıyla ilişki kurar. Kurallar oluşturur. Kuralları değiştirir. Denemeler yapar. Sonuçlarını görür. Yeni yollar dener.

Oyun, insanın yaşamla kurduğu en doğal araştırma alanlarından biridir.

Bilim bize ne söylüyor?

Oyun, yalnızca insana özgü bir davranış değildir. Evrimsel biyoloji, birçok memeli türünün yavruluk döneminde yoğun biçimde oyun oynadığını gösteriyor. Bu ortak davranış, oyunun gelişim açısından taşıdığı değere işaret ediyor.

Gelişim psikolojisi ise oyunun çocukların düşünme biçimini görünür kılan en zengin alanlardan biri olduğunu söylüyor. Çocuk oyun sırasında plan yapıyor. Varsayımlar kuruyor. Yeni olasılıklar deniyor. İş birliği geliştiriyor. Çatışmaları yönetiyor. Dilini kullanıyor. Duygularını düzenlemeyi deneyimliyor. Nörobilim de merakın, aktif katılımın ve anlam kurmanın öğrenmeyi derinleştirdiğini ortaya koyuyor. Oyun bütün bu süreçleri aynı deneyimin içinde buluşturuyor. Bir bilim insanı laboratuvarında hipotez kurarken nasıl sorular soruyorsa, çocuk da oyun sırasında kendi ölçüsünde benzer bir düşünme süreci yaşıyor.

“Acaba böyle olursa ne olur?”

“Bunu buraya koyarsam ne değişir?”

“Bu kuralı değiştirirsek oyun nasıl devam eder?”

Sorular farklı olabilir. Ama merakın yönü hep aynı.

Biz bunu nasıl anlıyoruz?

Habitterra’da oyun, çocuğun düşünme biçimini görebildiğimiz en zengin penceredir. Bir karton kutu bir uzay aracına dönüşebilir. Bir dal parçası bir oltaya. Bir taş bir doğum günü pastasına.

Bu dönüşüm yalnızca hayal gücünün ürünü değildir. Çocuk aynı anda semboller kurar. İlişkiler oluşturur. Yeni anlamlar üretir. Kendi dünyasını yeniden tasarlar. Oyun sırasında çocuk yalnızca istemez. Karar verir. Plan yapar. Bekler. Vazgeçer. Yeniden dener. Risk alır. Sonuçlarla karşılaşır. Yeni çözümler geliştirir. İrade de tam burada gelişir.

Bu nedenle oyunu yalnızca çocukların sevdiği bir etkinlik olarak değil, insan gelişiminin en doğal çalışma alanlarından biri olarak görüyoruz.

Bu okulda bunun karşılığı nedir?

Habitterra'da oyuna ayrılan zamanın tek bir amacı yoktur.

Çünkü oyunun tek bir kazanımı yoktur. Yapılandırılmış bir etkinliğin hedefi önceden tanımlanabilir. Oyun ise her çocuğun getirdiği merakla birlikte yeniden şekillenir. Bir yetişkin sınıfa baktığında çoğu zaman görünen ürünü fark eder. Bir çocuk adını yazabiliyor mu? Sayıları tanıyor mu? Makası kullanabiliyor mu? Bunlar gelişimin görünen yüzüdür. Görünmeyen tarafta ise çok daha büyük bir öğrenme süreci vardır.

Merakını sürdürebilmek, bir problem karşısında vazgeçmemek, bir arkadaşını dinleyebilmek, kendi fikrini değiştirebilmek, bekleyebilmek, hayal kurabilmek, bir anlaşmazlığı konuşarak çözmeye çalışmak...

Akademik becerilerin büyük bölümü, bu görünmeyen süreçlerin üzerine inşa edilir.

Bu nedenle öğretmenlerimiz yalnızca ortaya çıkan ürünü gözlemlemez. Çocuğun düşünme sürecini, sorduğu soruları, kurduğu ilişkileri, iş birliğini, karşılaştığı güçlüklerle nasıl başa çıktığını da dikkatle izler. Çünkü öğrenmenin en zengin anları, çoğu zaman oyunun içinde görünür olur.

Habitterra İlkesi

- **Oyun, çocuğun dünyayı araştırdığı, anlamlandırdığı ve yeniden kurduğu doğal yaşam alanıdır.**
- **Habitterra'da oyun, öğrenmenin başlangıcı da sonucu da değil; öğrenmenin kendisidir.**

4. Öğretmene Bakışımız

Öğretmen kimdir?

Öğretmen, çocuğun dünyayla kurduğu ilişkiye eşlik eden en önemli yetişkinlerden biridir. Çocuğun baktığı yerde ne gördüğünü merak eder. Kullandığı kelimelerin, kurduğu oyunun, tekrar tekrar döndüğü soruların ve davranışlarının taşıdığı anlamı anlamaya çalışır. Çünkü çocukların dünyayı algılama biçimi, yetişkinlerin dünyayı düzenleme ve yorumlama biçiminden farklıdır.

Bir yetişkin bir nesnenin ne işe yaradığını görürken, çocuk onun neye dönüşebileceğini düşünebilir. Yetişkin sonuca doğru ilerlerken, çocuk yol üzerindeki ayrıntılarda uzun süre kalabilir. Yetişkin yaşanan bir durumu açıklamaya çalışırken, çocuk o durumu bedeniyle, duygularıyla ve hayal gücüyle deneyimleyebilir.

Öğretmenlik, bu farklılığı bilmekle başlar. Çocuğun diline yaklaşabilmek, onun düşünme biçimini ciddiye almak ve yetişkin bilgisini çocukluğun ritmine uygun şekilde kullanabilmek öğretmenliğin temel sorumlulukları arasındadır.

Öğretmen bazen yeni bir bilgi sunar. Bazen iyi bir soru sorar. Bazen ortamı düzenler, sınırı görünür kılar, güvenliğini sağlar. Bazen de çocuğun kendi düşüncesini geliştirebilmesi için sessizce bekler. Her durumda yaptığı şey aynıdır: Çocuğun gelişimini dikkatle izlemek ve o gelişimin ihtiyaç duyduğu koşulları özenle kurmak.

Bilim bize ne söylüyor?

Gelişim psikolojisi ve öğrenme bilimleri, öğretmenin çocuk üzerindeki etkisinin kurduğu ilişkinin niteliğiyle yakından bağlantılı olduğunu gösteriyor.

Çocuklar kendilerini güvende hissettikleri yetişkinlerin yanında daha rahat soru sorar, yeni deneyimlere daha açık yaklaşır ve hata yaptıklarında yeniden deneme cesaretini daha kolay korurlar. Öğretmenin ses tonu, yüz ifadesi, beklentileri ve çocuğa ayırdığı dikkat, sınıfın duygusal iklimini şekillendirir.

Araştırmalar, yetişkinlerin çocuklara dair beklentilerinin çocukların kendilik algısını ve öğrenme motivasyonunu etkileyebildiğine de işaret ediyor. Bir çocuğun gelişebileceğine duyulan güven, ona sunulan fırsatların niteliğine yansır. Güçlü yönleri fark edilen, çabası görülen ve düşüncesi önemsenen çocuk, kendisini öğrenme sürecinin etkin bir parçası olarak deneyimler.

Öğretmen aynı zamanda çocuğun henüz tek başına gerçekleştiremediği bir düşünme ya

da problem çözme sürecine uygun ölçüde destek sunar. Gelişim bilimlerinde “iskele kurma (scaffolding)” olarak tanımlanan bu yaklaşımda yetişkin, çocuğun mevcut becerileriyle bir sonraki adımı arasında geçici bir destek oluşturur. Çocuğun kapasitesi geliştikçe bu destek yavaş yavaş geri çekilir.

Böylece öğretmen, bilgisiyle, gözlemiyle ve ilişkisiyle öğrenmenin psikolojik ve sosyal koşullarını birlikte oluşturur.

Biz bunu nasıl anlıyoruz?

Habiterra öğretmeni çocukluğu tanır. Çocuğun davranışlarını yetişkin ölçüleriyle hızlıca yorumlamak yerine, onun gelişim dönemini, mizacını, ilişkilerini ve o anda yaşadığı deneyimi birlikte düşünür. Çocuğun söylediği kadar söyleyemediğine, yaptığı kadar yapmaya çalıştığına da dikkat eder.

Bir çocuk yıllar sonra sınıfta okunan kitabın bütün ayrıntılarını hatırlamayabilir. Fakat o kitabın etrafında kurulan ilişkinin izini taşıyabilir. Soru sorduğunda nasıl karşılandığını, yanıldığında yüzlerde ne gördüğünü, fikrinin merak edilip edilmediğini ve kendisini o topluluğun değerli bir üyesi olarak hissedip hissetmediğini hatırlayabilir.

Öğretmen bu nedenle yalnızca matematik, dil, sanat ya da doğa üzerine deneyimler sunmaz. Çocuğun matematikle, dille, sanatla, doğayla ve kendi öğrenme kapasitesiyle kurduğu ilişkiye de eşlik eder.

Habiterra öğretmeni dikkatli bir gözlemcidir. Çocuğun oyununu izler. Sorularını kaydeder. İlişkilerindeki değişimleri fark eder. Planını çocuklardan gelen meraka göre yeniden şekillenebilir. Kendi yorumunu kesin bir hüküm olarak görmez; meslektaşlarının gözlemlerine ve ailenin bilgisine alan açar. Öğretmenin bilgisi, merakıyla canlı kalır. Mesleki gelişimi de çocukların gelişimi gibi süreklidir.

Bu okulda bunun karşılığı nedir?

Habiterra’da öğretmenlerimiz çocuklarla çalışmaya, onların dünyasını anlamaya hazırlanarak başlar. Gelişim psikolojisi, oyun, bağlanma, öğrenme süreçleri, çocuk hakları, gözlem ve grup dinamikleri üzerine düşünür; öğrendiklerini sınıfın gerçek yaşamı içinde yeniden değerlendirirler. Eğitimler, ekip toplantıları, sınıf gözlemleri ve meslektaşlar arası geri bildirimler bu öğrenme kültürünün parçalarıdır.

Öğretmen sınıfta bazen anlatır, bazen oyuna katılır, bazen bir malzeme sunar, bazen çocukların kendi çözümlerini geliştirmesi için bekler. Çocuğun ihtiyaç duyduğu desteği fark eder ve

bu desteğin ölçüsünü sürece göre düzenler. Bir anlaşmazlıkta çocukların birbirini duyabileceği bir alan açar. Bir hata karşısında düşünmeye zaman tanır. Bir sorunun cevabını birlikte araştırır. Bir oyunun taşıdığı öğrenme olanaklarını gözlemler. Bir çocuğun güçlü yönünü fark ederek onun topluluğa sunabileceği katkıyı görünür kılar.

Öğretmenlerimiz çocukların ortaya koyduğu ürünlerin yanı sıra ürünün oluşma sürecine de bakar. Nasıl düşündüklerini, hangi yolları denediklerini, kimden destek aldıklarını, ne zaman vazgeçmek istediklerini ve nasıl yeniden başladıklarını anlamaya çalışırlar. Bu dikkatli eşlik, çocuğa güçlü bir duygu taşır:

Seni görüyorum. Dünyanı merak ediyorum. Gelişimine güveniyorum.

Habiterra İlkesi

- Öğretmen, çocuğun dünyasını dikkatle okuyan ve gelişimin ihtiyaç duyduğu koşulları tasarlayan yetişkindir.
- Habiterra’da öğretmenlik; bilgi, ilişki, gözlem ve sürekli öğrenmenin birlikte taşıdığı bir sorumluluktur.

5. Aileye Bakışımız

Bir çocuk kimlerle birlikte büyür?

Bir çocuğun hayatındaki ilk ve en kalıcı yaşam alanı ailesidir. Bir çocuğun yaşamındaki en temel alışkanlıklar, ilk yıllarda aile içinde şekillenmeye başlar. Yemek yemek, uyumak, tuvalet alışkanlığı kazanmak, bekleyebilmek, ihtiyaçlarını ifade etmek, yardım istemek, başkalarına güvenmek ve sevildiğini hissetmek... Bunların her biri yalnızca bir beceri değil, yaşamın temel yapı taşlarıdır. Çocuk bu deneyimleri önce ailesiyle yaşar. Bu nedenle aile, çocuğun ilk öğrenme ortamı olmanın ötesinde, yaşamla kurduğu ilişkinin en güçlü zeminidir.

Okullar değişebilir. Öğretmenler değişebilir. Arkadaş çevresi zaman içinde farklılaşabilir. Aile ise çocuğun yaşamındaki en sürekli ilişkidir. Bu nedenle çocuğun gelişiminde ailenin yeri yalnızca önemli değil, eşsizdir. Habiterra'nın yolculuğu da tam bu noktada başlar.

Biz çocukların hayatına yeni bir merkez olmak için değil, onların zaten içinde büyüdüğü yaşamı daha da zenginleştirmek için katılırız. Çünkü hiçbir okul, ailenin yerini alamaz; hiçbir aile de çocuğun ihtiyaç duyduğu bütün deneyimleri tek başına sunamaz. Çocuk, kendisini önemseyen yetişkinlerin birlikte kurduğu yaşamın içinde büyür.

Bilim bize ne söylüyor?

Gelişim bilimleri, çocukların birbirini etkileyen birçok ilişkinin içinde geliştiğini gösteriyor. Aile, okul, arkadaşlar, yakın çevre, kültür... Her biri çocuğun dünyasını farklı biçimlerde şekillendiriyor. Araştırmalar, çocukların hayatlarındaki önemli yetişkinler arasında temel bir yön duygusu hissettiklerinde kendilerini daha güvende hissettiklerini, yeni deneyimlere daha açık olduklarını ve gelişim süreçlerinde daha sağlam bir zemin oluşturduklarını gösteriyor.

İnsan gelişimi, tek bir kurumun ya da tek bir ilişkinin başarısıyla açıklanabilecek bir süreç değildir. Birbirini destekleyen ilişkiler ağı, çocuğun en güçlü gelişim kaynaklarından biridir.

Biz bunu nasıl anlıyoruz?

Habiterra'da aile ve okul aynı görevi üstlenmez. Her biri çocuğun yaşamına farklı katkılar sunar. Aile, çocuğun yaşamındaki en güçlü sürekliliği taşır. Okul ise bu yolculuğa yeni deneyimler, yeni ilişkiler ve yeni öğrenme alanları ekler. Biz gelişimi, sorumlulukların el değiştirdiği bir süreç olarak değil; aynı çocuğa farklı yerlerden özenle eşlik edilen ortak bir yolculuk olarak görüyoruz.

Bu nedenle ailelerle kurduğumuz ilişki birlikte gözlem yapmaya, birlikte düşünmeye, birlikte

öğrenmeye dayanır. Evde görülenle okulda görülen aynı değildir. Ama ikisi de aynı çocuğa aittir. Bu iki bakış bir araya geldiğinde çocuk daha bütünlüklü anlaşılır. Yaşadığımız çağ, yetişkinleri giderek daha bireysel yaşamların içine çekiyor. Her aile doğal olarak önce kendi çocuğunu korumak ve onun için en iyisini yapmak istiyor. Biz ise çocukların aynı zamanda bir topluluğun parçası olarak büyümesini önemsiyoruz.

Çünkü yaşam; birlikte üretmeyi, paylaşmayı, katkı sunmayı, başkalarının varlığını önemsemeyi ve ortak yaşamın sorumluluğunu taşımayı da içeriyor. Habitterra'da ailelerle birlikte kurmaya çalıştığımız kültür, yalnızca çocukların bireysel gelişimini değil, birlikte yaşayabilmek becerisini de besliyor.

Çünkü inanıyoruz ki bir çocuğa bırakılabilecek en değerli miraslardan biri, yalnızca kendisini değil; içinde yaşadığı topluluğu da önemseyen bir yaşam anlayışıdır.

Bu okulda bunun karşılığı nedir?

Habitterra'da ailelerle kurduğumuz ilişki günlük bilgilendirmelerin ötesine geçer. Çocukların meraklarını, düşünme biçimlerini, ilişkilerini, güçlü yönlerini, gelişim yolculuklarını birlikte anlamaya çalışırız. Toplantılar, bireysel görüşmeler, atölyeler ve gündelik sohbetler aynı amaca hizmet eder: Çocuğun etrafında ortak bir anlayış geliştirebilmek. Aynı cümleleri kurmak zorunda değiliz. Aynı gözlemleri yapmak zorunda da değiliz. Bizim için önemli olan, aynı çocuğa sevgiyle, saygıyla ve gelişimine güvenerek bakabilmektir.

Habitterra'da aileler yalnızca çocuklarını okula emanet eden kişiler değildir. Bu kültürü birlikte inşa ettiğimiz, birbirimizden öğrendiğimiz ve aynı yolculuğa farklı yerlerden katkı sunduğumuz doğal yol arkadaşlarımızdır.

Habitterra İlkesi

- **Bir çocuk, hayatındaki yetişkinler ortak bir yön duygusu paylaştığında en güçlü şekilde gelişir.**
- **Habitterra, ailelerle birlikte aynı çocuğu yetiştirmeyi değil; aynı gelişim yolculuğuna özenle ve birlikte eşlik etmeyi önemser.**

6. Topluluğa Bakışımız

Neden topluluk?

İnsan, doğduğu andan itibaren bir ailenin, bir mahallenin, arkadaşlıkların ve zamanla daha büyük toplulukların parçası olur; yaşamı ilişkiler içinde gelişir. Kim olduğunu, dünyayı nasıl yorumladığını ve başkalarıyla nasıl bir yaşam kuracağını bu ilişkilerin içinde öğrenir.

Topluluk, insanların aynı mekânda bulunmasından çok daha fazlasıdır. Birlikte üretmenin, birlikte düşünmenin, birlikte sorumluluk almanın, birbirinin gelişimine katkı sunmanın yaşandığı canlı bir yaşam alanıdır. Habitterra'nın topluluk anlayışı bu düşünceden doğar. İnsan, kendi potansiyelini başkalarının potansiyeliyle karşılaştığında daha iyi tanır. Farklı karakterler, farklı bakış açıları ve farklı güçlü yönler yaşamı zenginleştirir. Bir topluluğun gücü de tam burada ortaya çıkar.

Bilim bize ne söylüyor?

İnsan türünün bugüne ulaşmasında belirleyici olan özelliklerden biri birlikte yaşayabilme becerisidir. Evrimsel biyoloji, antropoloji ve sosyal psikoloji; insanların ortak amaçlar etrafında iş birliği kurabildiğinde, bilgi paylaşabildiğinde ve birbirinin güçlü yönlerinden yararlanabildiğinde geliştiğini gösteriyor. Doğada da yaşam çeşitlilik sayesinde güçlenir. Farklı özellikler değişen koşullara uyum sağlayabilmenin temel kaynaklarından biridir. İnsan toplulukları da benzer biçimde gelişir. Her birey farklı bir bakış açısı, farklı bir beceri ve farklı bir katkı sunar.

Araştırmalar çocukların empatiyi, iş birliğini, karşılıklılığı, sorumluluk almayı ve ortak karar vermeyi gerçek yaşamın içinde deneyimleyerek geliştirdiğini gösteriyor. Topluluk, bu becerilerin doğal olarak filizlendiği yaşam alanıdır. Araştırmalar aynı zamanda yetişkinlerin çocuklara duyduğu güvenin çocukların kendilerine bakışını etkilediğini de ortaya koyuyor. Bir çocuğun gelişebileceğine inanmak, onun gelişimini destekleyen en güçlü başlangıçlardan biridir. Bu nedenle Habitterra'da her çocuğun topluluğa sunabileceği değerli bir katkı olduğuna inanıyoruz.

Biz bunu nasıl anlıyoruz?

Habitterra'da her çocuk topluluğa kendine özgü bir karakterle katılır. Kimisi hızlı karar verir. Kimisi uzun süre düşünür. Kimisi ilk adımı atar. Kimisi ayrıntıları fark eder. Kimisi düzen kurar. Kimisi hayal kurar. Kimisi sessizce gözlemler. Kimisi herkesi harekete geçirir. Biz bu farklılıkları yalnızca bireysel özellikler olarak görmüyoruz. Bu farklılıkları, topluluğun gelişmesini mümkün kılan bir zenginlik olarak görüyoruz. Doğada hiçbir ekosistem tek tip canlılarla varlığını sürdürmez. Yaşam, farklı özelliklerin birbirini tamamlaması sayesinde güçlenir.

İnsan toplulukları da böyledir. Bazen bizi zorlayan bir karakter, sabrı öğretir. Bizim hiç düşünmediğimiz bir bakış açısı yeni bir çözümün kapısını açar. Bizim yavaşladığımız yerde bir başkası cesaret verir. Bizim acele ettiğimiz yerde bir başkası ayrıntıları fark eder. Her karakter, topluluğun gelişimi için ayrı bir imkân taşır.

Bu nedenle Habiterra'da çocukları birbirine benzetmeye çalışmayız. Her çocuğun kendi karakteriyle topluluğa nasıl katkı sunabileceğini birlikte keşfetmeye çalışırız. Çünkü insan, yalnızca kendisini tanıyarak değil; kendisinden farklı olanlarla birlikte yaşayarak da gelişir.

Bu okulda bunun karşılığı nedir?

Habiterra'da topluluk her gün yeniden kurulur. Çocuklar birlikte karar verir. Birlikte üretir. Birlikte oyun kurar. Birlikte kutlar. Birlikte sorumluluk üstlenir. Bir arkadaşının sevincini paylaşır. İhtiyaç duyulan bir anda katkı sunar. Ortak yaşamın küçük sorumluluklarını üstlenerek büyük bir topluluğun parçası olmayı deneyimler. Öğretmenlerimiz bu sürece dikkatle eşlik eder. Çocukların birbirini duyabileceği, farklı fikirlerin yan yana durabileceği ve ortak çözümler üretebileceği ortamlar tasarlar. Aileler de bu yaşam kültürünün doğal üyeleridir. Ortak etkinlikler, buluşmalar ve paylaşılan deneyimler sayesinde çocuklar, kendileri için birlikte emek veren yetişkinleri görür. Bu ortak yön duygusu çocuklara güçlü bir aidiyet hissi kazandırır. Çünkü çocuklar birlikte yaşamayı, birlikte yaşayan insanların arasında öğrenir.

Habiterra İlkesi

- **İnsan, kendi potansiyelini başkalarının katkısıyla geliştirir; başkalarının potansiyeline katkı sundukça da topluluğu güçlendirir.**
- **İnsan, kendisine benzeyenlerle rahat eder; kendisinden farklı olanlarla gelişir. Habiterra, farklı karakterlerin ortak bir yaşamı birlikte inşa ettiği bir öğrenme topluluğudur.**

7. Ortak Yaşam Kültürüne Bakışımız

Çocuk kültürü nasıl öğrenir?

Çocuk, dünyaya geldiği andan itibaren bir kültürün içine doğar. Konuşulan dil, evde kurulan sofralar, selamlaşma biçimleri, kutlamalar, günlük alışkanlıklar...

Birine yardım ederken gösterilen özen, bir hata karşısında verilen tepki, birlikte sevinme ve birlikte üzülmeye biçimleri...

Bütün bunlar çocuğun kültürü tanımaya başladığı ilk deneyimlerdir. Kültür, insanın dünyayla ve diğer insanlarla kurduğu ilişkinin ortak hafızasıdır. Çocuk da bu hafızayı kitaplardan önce yaşayarak öğrenir. Her gün tekrar eden küçük deneyimler, zamanla onun dünyaya bakışını ve birlikte yaşama biçimini şekillendirir.

Bilim bize ne söylüyor?

İnsan, kültür üreten ve kültür içinde gelişen bir canlıdır. Dil, değerler, gelenekler, ortak hikâyeler ve toplumsal alışkanlıklar kuşaktan kuşağa büyük ölçüde günlük yaşamın içinde aktarılır.

Araştırmalar, çocukların yetişkinleri dikkatle gözlemlediğini gösteriyor. Birbirimizi nasıl dinlediğimiz, farklı düşünen insanlara nasıl yaklaştığımız, ortak yaşamı nasıl sürdürdüğümüz çocukların kültüre dair en güçlü öğrenme kaynakları arasında yer alıyor. Bu nedenle kültür, geçmişten devralınan bir miras olduğu kadar, her gün yeniden üretilen canlı bir yaşam biçimidir. Her kuşak, kendisinden önce gelenlerden öğrenir; ardından kendi deneyimleriyle bu ortak kültüre yeni katkılar sunar.

Biz bunu nasıl anlıyoruz?

Habiterra'da kültür, birlikte yaşayabilmenin ortak dilidir. Çocuklar farklı ailelerden gelir. Farklı geleneklerle büyür. Farklı kelimeler kullanır. Farklı alışkanlıklar getirir. Bu çeşitlilik, topluluğumuzun doğal zenginliğidir. Çocuklar bu zenginlik içinde hem kendi köklerini tanır hem de başkalarının yaşam biçimlerine merak geliştirme fırsatı bulur. Merak, anlamamanın ilk adımıdır. Anlamak ise birlikte yaşayabilmenin en güçlü yollarından biridir. Habiterra'nın amacı çocuklara tek tip bir düşünce kazandırmak değildir.

Onların ortak değerler etrafında buluşabilecekleri, birbirlerini dinleyebilecekleri, farklı deneyimlerden öğrenebilecekleri ve kendilerini ait hissedebilecekleri bir yaşam kültürü oluşturmaktır. Çünkü kültür, her gün birlikte kurduğumuz ilişkilerle canlı kalır.

Bu okulda bunun karşılığı nedir?

Habiterra'da ortak değerleri çocukların gelişim dönemine uygun deneyimlerle buluşturmayı önemsiyoruz. Resmî bayramlar, çocukların yaşadıkları ülkenin ortak hikâyesiyle tanıştıkları anlamlı günlerdir. Bu günleri çocukların diliyle anlatmaya özen gösteriyoruz.

29 Ekim, Türkiye'nin doğum günü.

23 Nisan, Atatürk'ün çocuklara armağan ettiği gün.

19 Mayıs, gençlere armağan ettiği gün.

10 Kasım ise Atatürk'ün öğrenmeye, doğaya, hayvanlara ve çocuklara verdiği değeri birlikte konuştuğumuz bir hatırlama günü.

Bu anlatılar çocukların yaşına uygun, anlam kurabilecekleri deneyimlerle hayat bulur. Habiterra aynı zamanda farklı inançlara, farklı yaşam biçimlerine ve farklı aile kültürlerine sahip insanların ortak yaşam alanıdır. Bu nedenle her ailenin kendi kültürel mirasına saygıyla yaklaşıyoruz. Okulun ortak yaşamında ise kapsayıcı, çocuk merkezli ve birlikte yaşamayı güçlendiren ortak değerleri görünür kılmaya özen gösteririz.

Çocuklar böylece hem ait oldukları kültürü hisseder hem de farklı kültürlerle güven içinde karşılaşmanın doğal bir yaşam deneyimi olduğunu yaşayarak öğrenir.

Habiterra İlkesi

- **Kültür, birlikte yaşamın her gün yeniden üretilen ortak dilidir.**
- **Habiterra, çocukların kendi köklerini hissederken farklı yaşam biçimlerine de merak, saygı ve açıklık geliştirebildikleri bir yaşam kültürü oluşturmayı önemser.**

8. Doğaya Bakışımız

İnsan doğayla nasıl bir ilişki kurar?

İnsan yaşamı, tarih boyunca doğanın içinde şekillendi. Nefes aldığı hava, içtiği su, yediği besin, mevsimlerin ritmi, toprağın döngüsü, diğer canlılarla kurduğu görünür ve görünmez ilişkiler... Yaşamın bütün bu parçaları, insanın gelişiminin de doğal zeminini oluşturdu. Doğa bu nedenle yalnızca içinde bulunduğumuz bir çevreden ziyade, yaşamın nasıl işlediğini gösteren en büyük öğrenme alanlarından biridir. Her mevsim değişir. Her canlı kendi ritminde gelişir. Her döngü bize yaşamın sürekliliğini hatırlatır. İnsan da bu büyük yaşam ağının bir parçası olarak büyür.

Bilim bize ne söylüyor?

İnsan, evrimsel olarak doğal çevre içinde gelişmiş bir canlıdır. Araştırmalar, çocukların doğal ortamlarla düzenli ilişki kurmasının dikkat becerilerini, psikolojik iyi oluşlarını, fiziksel hareketliliklerini ve çevreyle kurdukları bağı desteklediğini gösteriyor. Doğal ortamlar aynı zamanda çocuklara değişimi, sabrı, gözlem yapmayı ve neden-sonuç ilişkilerini deneyimleyebilecekleri zengin fırsatlar sunuyor.

Bir tohumun filizlenmesi, bir ağacın mevsimler boyunca dönüşmesi, bir böceğin yaşam döngüsü, yağmurun toprağı değiştirmesi... Doğa, yaşamın sürekli hareket hâlinde olduğunu görünür kılıyor. İnsan bu döngüleri izlerken yalnızca doğayı tanımıyor; yaşamın kendisini anlamaya da başlıyor.

Biz bunu nasıl anlıyoruz?

Habitterra'da doğa, yaşamın en büyük öğretmenlerinden biridir. Doğa acele etmez. Karşılaştırmaz. Ödüllendirmez. Cezalandırmaz. Yaşamın kendi düzenini görünür kılar. Bir tohum, kendi zamanı geldiğinde filizlenir. Bir ağaç, mevsimi gelmeden çiçek açmaz. Toprak, kendisine gösterilen özenin karşılığını zaman içinde verir.

Doğa sürekli geri bildirim sunar. İnsan da bu geri bildirimin içinde gözlem yapmayı, beklemeyi, yeniden denemeyi ve değişime uyum sağlamayı öğrenir. Bu nedenle Habitterra'da çocukların doğayı tanımasını değil, doğayla ilişki kurmasını önemsiyoruz.

Bir ağacın gölgesinde uzun süre kalabilmek, toprağın kokusunu fark etmek, bir salyangozu acele etmeden izlemek, yağmurun sesiyle sessizleşebilmek, bir kuşun her sabah aynı dala konmasını merak etmek... Bu küçük deneyimler, çocukların yaşamla kurduğu ilişkinin doğal parçalarına dönüşür.

Bu okulda bunun karşılığı nedir?

Habiterra'da doğa, okul yaşamının temel ritmini oluşturur. Çocuklar mevsimlerin değişimini bahçede yaşar. Rüzgârın yönünü hisseder. Yağmurun günü nasıl değiştirdiğini deneyimler. Toprağın bazen kuru, bazen çamurlu, bazen sert, bazen yumuşak olduğunu fark eder.

Bitkilerin büyümesini haftalar boyunca izler. Bir dalın, bir taşın ya da bir yaprağın oyun içinde bambaşka anlamlar kazanabildiğini keşfeder. Doğa, çocukların merak ettiği, ürettiği, hareket ettiği, düşündüğü, dinlendiği ve yaşamın ritmine katıldığı ortak yaşam alanıdır. Habiterra'da doğa, okulun bahçesinde bulunan bir bölüm değil; okulun düşünme biçimidir.

Habiterra İlkesi

- **Doğa, yaşamın birbirine bağlılığını gösteren en büyük öğrenme alanlarından biridir.**
- **Habiterra, çocukların doğayla kurduğu ilişkiyi güçlendirdikçe yaşamla kurduğu ilişkinin de derinleşeceğine inanır.**

9. Değişen Dünyaya Bakışımız

Bilmemek neden değerlidir?

İnsan, dünyaya cevaplarla gelmez. Yaşamı boyunca sorular sorar, araştırır, dener, yanılır, yeniden düşünür. Öğrenme de çoğu zaman “Bilmiyorum.” cümlesiyle başlar. Bu cümle merakın, araştırmanın ve gelişimin de kapısını aralar. Yaşadığımız çağ ise bu yolculuğu daha da görünür hâle getiriyor. Teknoloji hızla değişiyor. Bilgi her gün yenileniyor. Bugün doğru kabul edilen birçok bilgi, yarın yeni araştırmalarla yeniden yorumlanabiliyor.

Çocuklarımız, bizim hayal bile edemeyeceğimiz mesleklerle, teknolojilerle ve yaşam biçimleriyle karşılaşacak. Bütün bunlar bize aynı şeyi hatırlatıyor:

Geleceği ayrıntılarıyla bilemeyiz. Ama değişmeye devam edeceğini biliyoruz. Bu nedenle Habiterra’nın temel sorusu, “Çocukları geleceğe nasıl hazırlayabiliriz?” sorusundan **“İnsanlar değişen bir dünyada öğrenmeye, düşünmeye ve birlikte yaşamaya nasıl devam edebilir?” sorusudur.**

Bilim bize ne söylüyor?

Bilişsel bilimler, öğrenmenin en güçlü anlarının insanın tahmin yaptığı, denediği, hata fark ettiği ve düşüncesini yeniden düzenlediği süreçlerde ortaya çıktığını gösteriyor. Psikoloji araştırmaları, güvenli ilişkiler içinde deneyimlenen belirsizliğin problem çözme becerilerini, yaratıcılığı ve bilişsel esnekliği desteklediğini ortaya koyuyor.

Esneklik, yalnızca değişime uyum sağlamak değildir. Yeni bilgilerle karşılaşınca düşüncesini geliştirebilmek, yeni yollar deneyebilmek, bir fikrini değiştirebilmek, beklenmedik durumlarda yeni çözümler üretebilmek insan gelişiminin en önemli becerileri arasında yer alıyor.

Bilim bugün bize, geleceğe hazırlanmanın en güçlü yolunun bütün cevapları öğretmek değil, öğrenmeye devam edebilen bir zihin geliştirmek olduğunu söylüyor.

Biz bunu nasıl anlıyoruz?

Habiterra’da bilmemek, öğrenmenin başlangıcıdır. Çocukların her soruya hemen cevap vermesini beklemeyiz. Sorularının peşinden gidebilmelerini önemseriz. Merak ettikleri bir konuyla günlerce yaşayabilmelerini, yeni ihtimaller düşünebilmelerini, yanıldıklarında yeniden deneyebilmelerini, fikirlerini değiştirebilmelerini değerli buluruz. Çünkü yaşam, tek bir doğru cevaptan çok daha zengindir.

Öğretmenlerimiz de bu yolculuğa aynı anlayışla eşlik eder. Bazen bir soruyu hemen cevaplamaz. Bazen sessizce bekler. Bazen çocukların kendi çözüm yollarını bulabilmeleri için onlara

zaman tanır. Bazen de yapılan bir hatayı hemen düzeltmek yerine, çocuğun o deneyimin sonucunu fark etmesine alan açar. Çünkü her hata düzeltilmesi gereken bir eksiklik değildir. Bazı hatalar, çocuğun kendi düşüncesini yeniden kurabilmesi için değerli öğrenme fırsatlarıdır. Öğretmenin desteği de bu yolculuk boyunca çocuğun ihtiyacına göre şekillenir.

Gerektiğinde yanında yürür. Gerektiğinde geriye çekilir. Gerektiğinde yeni bir soru sorar. Çocuğun kendi düşüncesini geliştirebileceği güvenli alanı korur. Bilişsel esneklik de tam bu deneyimlerin içinde filizlenir.

Bu okulda bunun karşılığı nedir?

Habitterra'da her günün bütün cevapları önceden yazılmaz. Projeler çocukların soruları-yla yön değiştirebilir. Bir keşif yeni bir araştırmanın kapısını açabilir. Bir oyun bambaşka bir öğrenme yolculuğuna dönüşebilir. Öğretmenlerimiz plan yapar; aynı zamanda çocuklardan gelen yeni ihtimallere de dikkatle kulak verir. Çünkü yaşam da böyledir. Her gün yeni karşılaşmalar, yeni sorular ve yeni olasılıklar getirir. Biz çocukları geleceğin bütün cevaplarıyla buluşturamayız.

Fakat değişen koşullarda düşünebilen, öğrenmeye devam edebilen, birlikte çözüm üretebilen ve belirsizlik karşısında esnek kalabilen insanlar olarak büyümelerine eşlik edebiliriz. Habitterra'nın en büyük hedefi de tam olarak budur.

Habitterra İlkesi

- **Öğrenme, «Bilmiyorum.» diyebildiğimiz anda yeniden başlar.**
- **Habitterra, çocukların bütün cevapları ezberlemesini değil; değişen dünyada merakını koruyan, düşünebilen ve öğrenmeye devam eden insanlar olarak gelişmesini önemser.**

10. Habitterra Pusulası

Bu kitap boyunca çocuklara, öğrenmeye, oyuna, öğretmene, aileye, topluluğa, kültüre, doğaya ve değişen dünyaya nasıl baktığımızı anlatmaya çalıştık. Her bölüm farklı bir soruyla başladı. Her soru bizi insan gelişimine dair başka bir pencereye götürdü. Yol boyunca kullandığımız kavramlar değişti; ancak hepsi aynı düşünceye buluştu.

Habitterra'nın eğitim anlayışı, birbirinden bağımsız ilkelerden değil, aynı yaşam anlayışının farklı yansımalarından oluşuyor. Aşağıdaki yedi ilke, bu kitabın tamamına yön veren pusulayı oluşturuyor. Kararlarımızı alırken, çocuklarla ilişki kurarken, öğretmenlerimizi seçerken, okulun kültürünü tasarlarken ve her yeni soruyla yeniden karşılaştığımızda... Dönüp baktığımız ortak yön duygusu bu ilkelere saklı.

Habitterra'nın Pusulası

İnsan, ilişkiler içinde gelişir.

Gelişim bireysel bir yolculuk değildir. Aile, öğretmen, arkadaş, topluluk ve doğa; insanın birbirini etkileyen yaşam ağını oluşturur.

Her çocuk dünyayı kendine özgü bir biçimde anlamlandırır.

Çocukları aynı kalıba yerleştirmeye değil, her birinin gelişebileceği koşulları oluşturmaya çalışırız.

Merak, öğrenmenin en güçlü başlangıcıdır.

İyi sorular, hazır cevaplardan daha uzun ömürlüdür. Öğrenme, yaşam boyunca süren bir araştırma hâlidir.

Çeşitlilik yaşamın gücüdür.

Farklı karakterler, farklı bakış açıları ve farklı deneyimler bir topluluğu zenginleştirir. Birlikte yaşamak, birbirimizi tamamlayabilme becerisidir.

Güven, gelişimin zemindir.

İnsan; kendini güvende hissettiğinde dener, yanılır, yeniden başlar ve öğrenmeye devam eder.

Doğa, yaşamın en büyük rehberlerinden biridir.

Yaşamın ritmini, değişimi, sabrı ve karşılıklı bağı doğa bize her gün yeniden gösterir.

Habitat, geleceği şekillendirir.

İnsanları değiştirmeye çalışmaktan önce, onların gelişebileceği yaşam ortamlarını tasarlamayı önemseriz.

Hiçbir canlı tek başına büyüzmez.

Habiterra
OKULLARI

